

(ก)

รายงานการวิจัย

เรื่อง	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ : ศึกษากรณีลุ่มน้ำสาขาลองปะเหลียน จังหวัดตรัง
คำสำคัญ	การมีส่วนร่วมของประชาชน การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
หัวหน้าโครงการวิจัย	นายไกรสร เพ็ญสกุล
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 ว.
สังกัด	สำนักงานทรัพยากรน้ำภาค 8 กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปีงบประมาณ	2551

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
3. เพื่อเป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข การดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่ม คือ ประชาชนที่มีตำแหน่งต่างๆ ในชุมชนและมีถิ่นอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำในพื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และท้ายน้ำ จำนวน 103 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบ Group Interview และ Focus Group และกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีถิ่นอาศัยในบริเวณลุ่มน้ำทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และท้ายน้ำ จำนวน 398 คน การรวบรวมข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของประชาชน ทั้งผู้ที่มีตำแหน่งในชุมชนและประชาชนทั่วไป ส่วนที่ 2 แบบวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งครอบคลุมใน 6 ด้านของกระบวนการ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กลุ่มน้ำสาขาคลองปะเหลียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งระดับการมีส่วนร่วมในด้านประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นด้านกำหนดแผนงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง แต่ภาพรวมในด้านกำหนดแผนงานเกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พบว่า เมื่อเกิดเหตุการณ์หรือปัญหาเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำในพื้นที่ ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้เท็จจริงและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุด แต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดแผนงานเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวมีระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด

2. ปัจจัยส่วนบุคคลส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่กลุ่มน้ำสาขาคลองปะเหลียน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 79.44) มีอายุตั้งแต่ 41 – 50 ปี (ร้อยละ 34.33) มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 39.12) สมาชิกในครอบครัว 3 – 4 คน (ร้อยละ 47.71) มีรายได้เฉลี่ย 5,001 – 10,000 บาท ต่อเดือน (ร้อยละ 51.30) อาชีพหลักของประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำสวน (ร้อยละ 53.29) ส่วนใหญ่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งใดๆ ในชุมชน (ร้อยละ 36.33) แต่เป็นสมาชิกของกลุ่มอาชีพต่างๆ ในปัจจุบัน (ร้อยละ 46.91)

3. ปัจจัยส่วนบุคคลทั้ง 6 ด้าน คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยของครัวเรือน ต่อเดือน อาชีพหลัก การดำรงตำแหน่งในชุมชน โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์และส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ กลุ่มน้ำสาขาคลองปะเหลียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ข้อเสนอแนะในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้านทรัพยากรน้ำ ต้องกำหนดทิศทางการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบทางสื่อต่างๆ อย่างทั่วถึงแพร่หลายและมากขึ้น เพื่อเป็นการกระตุ้นในเชิงบวกต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุกขั้นตอนของการดำเนินกิจกรรมการแก้ปัญหา และการพัฒนาของภาครัฐ

Research

Title	Peoples participation to word management of water Resources : A case Study of Palain Sub Basin, Trang Province
Keyword	Peoples participation, Water Resources management
Cheif of Research project	Mr.Kraisorn Phengsakul
Position	Policy and planning analysis official level, 8
Office	Water Resources Regional office, 8 Department of Water Resources Ministry of Natural Resources and Environment
Fiscal Year	2008

Abstract

The objectives of study are as following

1. To study people participation level in water resource management in Palain Sub Basin, Trang Province
2. To identify the factors affected people participation level in water resource management
3. To suggest the methods for improving people participation level and efficiency in water resource management

Study groups are consisted of 1) Government official members; 103 people who works in organizations in upstream, midstream and downstream area, using focus group interview methods 2) Community members; 398 people who lived in upstream, midstream and downstream area, using interviews methods. The collecting data is consisted of 3 parts as following Part 1) The part collected demographical and primary data of the two study group Part 2) The test of people participation level in water resource management focused on six aspects in participation process as in information receiving, decision making, planning, management, following-up and evaluating and gaining advantages from water resources utilizing. Part 3) Difficulties and suggestions in participation level improvements

1. The level of people participation in Palain Sub Basin, Trang Province is rated in average level. The participation in gaining advantages from water resources utilizing is rated high level, the participation in water resources planning and management is rated average. However, people participation level in water resources planning and management is rated highest especially when the difficulties are met. In contrast, people participation level in water resources planning and management is rated average in order to terminate the problems is rated lowest.

2. The personal factors that affected water resources management in Palain Sub Basin, Trang Province is rated average. The population data are as following; the most population is count male gender (79.44 percentages), the age is in between 41-50 years old (34.33 percentages), Education level Pratomsuksa (39.12 percentages) the family is consisted of 3-4 members (47.71 percentages), the average income is between 5,001-10,000 baht per month (51.30 percentages), the main occupation is farming (57.29 percentages), the most of population aren't the members of government organization title (36.33 percentages), and the most of population are members of occupational centers (46.91 percentages).

3. The personal factors including gender, age, educational background, income, main occupation, and membership of government organization is related directly with people participation in water resource management in Palain Sub Basin, Trang Province. In the other words, these factors are significant in....

4. The suggestions for assign water resources activities is to promote directly to related people via many wells-selected media in order to creating positive point of view in water management resources participations. Moreover, the government organization should give opportunities to related people to join water management process and solving problems.